

KIBABII UNIVERSITY COLLEGE

UNIVERSITY EXAMINATIONS

**2014/2015 ACADEMIC YEAR
FIRST YEAR SECOND SEMESTER**

MAIN EXAMINATION

**FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION IN
KISWAHILI**

COURSE CODE: LEK 821

COURSE TITLE: KISWAHILI DRAMA

DATE:

TIME:

MAELEKEZO

Jibu maswali **matatu** pekee.

MUDA: Masaa Matatu (3)

KIBUCO observes **ZERO** tolerance to examinations cheating

Maswali

1. Fafanua dhana ya Drama huku ukirejelea nadharia ya Hali na Mazingira. (Alama 20).
2. `Tamthilia ya *Amezidi* – Mohammed S.A, (1995) ni ya kitanzia`. Jadili. (alama 20).
3. Pambanua historia ya drama ya Kiswahili wakati wa ukoloni katika Afrika Mashariki.
(alama 20)
4. Jadili nafasi ya imani za kijadi katika tamthilia ya Kiswahili kwa mujibu wa *Mashetani* – E. Hussein (1971) na *Ngoma ya Ng'wanamalundi* - E. Mbogo (2008). (alama 20)
5. Eleza kaida ya msuko wa matukio / ploti katika tamthilia kwa kutoa mifano mwafaka.
(alama 20)

**CHUO KIKUU KISHIRIKI CHA KIBABII
IDARA YA KISWAHILI NA LUGHA ZA KIAFRIKA
MUHULA WA PILI - MWAKA WA PILI, MEI – AGOSTI, 2015
VIDOKEZI VYA KOZI**

**LEK 821: KISWAHILI DRAMA - DRAMA YA KISWAHILI.
MHADHIRI: DKT. DEBORAH NANYAMA AMUKOWA
SIMU: 0721345183, BARUA PEPE:dnanyama@yahoo.com**

UTANGULIZI

Madhumuni ya kozi hii ni kukuza maarifa ya wanafunzi kuhusu drama ya Kiswahili kwa kutilia mkazo historia yake wakati wa ukoloni hadi baada ya uhuru. Aidha kozi hii inalenga kuwahamasisha wanafunzi kujadili maudhui ya kijamii, kisiasa, kihistoria nk. na kufafanua nadharia kuhusu drama ya Kiswahili. Kozi hii inakusudia kuwawezesha wanafunzi kupambanua dhima ya maumbo ya kijadi katika uundaji wa drama ya sasa na kisha kuhakiki tamthilia teule.

MAELEZO YA KOZI

Maendeleo ya kihistoria ya drama ya Kiswahili wakati wa ukoloni hadi baada ya uhuru. Maudhui ya kijamii, kisiasa, kiuchumi, nk pamoja na nadharia kuhusu drama. Dhima ya maumbo ya kijadi ya kisanaa kv. Visasili, visakale/mighani, maghani, miviga/ sanaa ya maonyesho katika uundaji wa drama ya Kiswahili ya kisasa. Hatimaye uhakiki wa tamthilia teule.

MALENGO YA KOZI

1. Kueleza dhana ya drama.
2. Kupambanua historia ya drama ya Kiswahili
3. Kujadili maudhui katika drama ya Kiswahili
4. Kutathmini dhima ya maumbo ya kijadi ya kisanaa katika uumbaji wa drama ya Kiswahili
5. Kuhakiki tamthilia teule za Kiswahili

MATOKEO

Kufikia mwisho wa kozi hii mwanafunzi aweze:

1. Kueleza maana ya dhana ya drama.
2. Kupambanua historia ya drama ya Kiswahili
3. Kuhakiki tamthilia za Kiswahili kwa kuzingatia vipengele maalum kv.maudhui

YALIYOMO

1.0 Utangulizi

-Maana ya drama

-Nadharia za drama

Aina za drama

2.0 Historia ya drama

- Historia ya drama ya Kiswahili
- Drama kabla ya ukoloni
- Drama wakati wa ukoloni
  - (a) Ukoloni wa Kiarabu
  - (b) Ukoloni wa Kizungu
- Drama baada ya ukoloni

3.0 Dhima ya maumbo ya kijadi ya kisanaa katika drama ya Kiswahili

- Ngano/ hadithi kv. Visakale / mighani
- Vitendawili, methali, ngoma, nyimbo nk.
- Sanaa ya maonyesho (miviga)

4.0 Kaida / sifa za drama

- Jukwaa
- Maonyesho
- Msuko wa matukio / ploti
- Uhusika nk.

5.0 Maudhui katika drama ya Kiswahili

- Kiuchumi
- Kijamii
- Kisiasa
- Kihistoria nk.
- Umuhimu wa drama katika jamii

TAMTHILIA TEULE

1. Ngoma ya Ng`wanamalundi- Mbogo E. (2008).
2. Wingu la Kupita- Wamitila K.W. (1999).
3. Nataala – Kithaka Wa Mberia (1997).
4. Mashetani- Hussein E.N. (1971).
5. Ngao ya Jadi- Hussein E.N.(1975).
6. Kivuli Kinaishi- Mohammed S.A. (1990).
7. Amezidi - Mohammed S.A. (1995).
8. Pambo – Mlama P. (1975).
9. Mama Ee - Mwachofi A.K. (1987).

MBINU NA VIFAA VYA UFUNDISHAJI NA UJIFUNZAJI

1. Mihadhara
2. Mijadala
3. Kazi ya makundi.
4. Masilisho darasani

Nyenzo

Vitabu vya nathari ya Kiswahili, majarida, tasnifu, mtandao.

TATHMINI:

Mtihani: Asilimia sitini (60%)
Mjarabu: Asilimia Thelathini (30%)
Mawasilisho darasani: Asilimia (10%)

SWALI LA MUHULA: Jadili athari za utamaduni katika tamthilia ya *Natala- Kithaka wa Mberia (1997)*.

MAREJELEO

- Coombes J. (1953). Literature and criticism. Middlesex: Chatto and Windus.
Elam K. (1980). The semiotics of Theatre and Drama. London & Newyork: Methuen.
Kiango S.D. (1981). Maendeleo ya Michezo ya Kuigiza katika Urithi wa Utamaduni Wetu. Dar es salaam: TPH.
Liam C. & Nicky M. ED. (2010). Literature & Globalization. Routledge, London.
Mazigwa S.A. (1991). Fasihi ya Kiswahili. Benedectine Publication Ndanda, Peramiho.
Mbele J. (1980). Viewpoints: Essays on Literature and Drama. Nairobi. Kenya Literature Bureau.
Mlacha, S. A. K & Madumulla, J.S. (1991). Riwaya ya Kiswahili. Dar es Salaam: Dar es Salaam University Press.
Mohammed, S. A. (1995). Kungu za Nathari: Tamthilia, Riwaya na Hadithi Fupi. Nairobi: East African Educational Publishers.
Mukobwa J.M.(1985). `Maendeleo ya Kimaudhui katika Tamthilia Tano za Ebrahim N. Hussein`. M.A Thesis University of Nairobi.
Wamitila, K.W (2002). Uhakiki wa Fasihi: Misingi na vipengele vyake, Nairobi. Phoenix Publishers Ltd.
Wamitila, K.W (2001).. Kichocheo cha Fasihi: Simulizi na Andishi. Nairobi. Focus Books. Kamusi ya Fasihi: Nairobi: Focus Publishers.